

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tampereen ylioppilaskunta suhtautuu ehdotettuun opintoseteliin avoimesti. Katsomme hyvin toteutetun setelin auttavan korkeakouluopinnoista kiinnostunutta oman alansa löytämisessä. Lisäksi seteli toimii yhtenä keinona ei-toivottujen välivuosien ehkäisyssä ja tarjoaa tukea korkeakouluun hakeutumisessa. Kokeilussa peräänkuulutamme opintosetelin toteutuksen tarkkaa seurantaa ja aktiivista kriittistä arviointia. Setelin vaikutuksia on tarkasteltava myös opiskelijamäärän ja koulutuksen laadun näkökulmasta. Pääasiallinen keino hankkia korkeakoulutason osaamista on myös jatkossa tutkinto-opiskelu.

Setelin mitoitus ei vastaa avoimen yliopiston opiskelusta perittäviä maksuja. Avoimen yliopiston maksut Tampereella ovat perus- ja aineopintojen sekä muiden opintojen osalta 20 euroa ja syventävien opintojen osalta 30 euroa opintopisteeltä. Näyttöreittivalinnan opinnot, opiskelua tukevat opintojaksot sekä tutustumisopinnot ovat maksuttomia. Seteli tulee mitoittaa yliopistojen perimän maksun mukaiseksi.

Seteliin sisältyvä ohjausresurssi on tärkeä, mutta esitetty viiden euron ohjausraha on erittäin pieni. Yliopistojen ohjausresurssit ovat jo entuudestaan usein niukat ja ne on ensisijaisesti kohdentava tutkinto-opiskelijoille. Pilotin aikana tulee tarkastella ohjausresurssin todellisia kustannuksia ja asettaa setelin ohjausraha tälle tasolle.

Ohjauksen osalta on arvioitava vastuun jakautumista eri koulutusasteiden välillä. Esityksessä seteliin liittyvä ohjaus on asemoitu voimakkaasti korkeakoulujen vastuulle. Ohjauksen näkökulmasta seteliä voidaan tarkastella myös toisen asteen koulutuksen jälkihjauksena. Kokeilussa on tarkkaan arvioitava setelin vastuita etenkin toisen asteen koulutuksen järjestäjien ohjausveloitteen näkökulmasta sekä täsmennettävä vastuunjako.

Katsomme setelin merkittävimmän potentiaalin olevan ammatilliselta toiselta asteelta valmistuneiden avittamisessa korkeakoulupolulle. Ammatilliselta toiselta asteelta hakeudutaan yliopistoihin huomattavasti vähemmän kuin lukioista. Ammatilliselta toiselta asteelta valmistuneet ovat myös aliedustettuina yliopistoihin valituissa opiskelijoissa. Hyvin toteutettu opintoseteli voi tukea kaikkien toiselta asteelta valmistuneiden pyrkimyksiä korkeakouluihin. Tämä vaatii vakaan ja ennustettavan setelin, joka on toteutettu yhteistyössä toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen kesken.

Lopuksi haluamme kiinnittää huomiota seteliin oikeuttaviin tutkintoihin. Hallituksen esityksessä ei ole määritelty seteliin oikeuttaviksi tutkinnoiksi kansainvälisiä Suomessa suoritettavia korkeakoulukelpoisuuden antavia toisen asteen tutkintoja. Ehdotamme hallituksen esitystä tarkennettavan niin, että opintoseteliin ovat oikeutettuja myös korkeakoulujen hakuun oikeuttavan kansainvälisen toisen asteen tutkinnon, kuten International Baccalaureate (IB), European Baccalaureate (EB) tai Deutsches Internationales Abitur (DIA), suorittaneet henkilöt.

Jäppinen Ville
Tampereen ylioppilaskunta